



2022/0212(BUD)

29.9.2022

ATZINUMS

Sniegusi Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

Budžeta komitejai

par Eiropas Savienības 2023. finanšu gada vispārējo budžetu — visas iedaļas
(2022/0212(BUD))

Atzinuma sagatavotājs: *Andrea Caroppo*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. uzsver, ka ir vajadzīgi stingri pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt paaudžu maiņu lauksaimniecības nozarē, atbalstot gados jaunu lauksaimnieku jaunuzņēmumus, atvieglojot viņu ienākšanu lauksaimniecībā un sekmējot to, ka lauku saimniecības pārņem jaunieši un sievietes, jo viņiem ir būtiska nozīme lauku apvidu ekonomiskās noturības saglabāšanā; prasa palielināt gados jauniem lauksaimniekiem paredzētā atbalsta līmeni;
2. ar bažām norāda, ka lauku apvidos samazinās no lauksaimnieciskās darbības gūto ienākumu īpatsvars un turpinās lauku deagrārizācija, tā rezultātā samazinoties pilnībā šajā nozarē nodarbināto cilvēku skaitam, kā arī samazinoties lauksaimniecības ienākumu daļai to mājsaimniecību ienākumu struktūrā, kuras pārvalda lauku saimniecības; norāda, ka lauku iedzīvotāju skaita samazināšanās negatīvi ietekmē lauksaimniecību un attālus lauku apvidus; uzsver, ka tas palielina nabadzības un sociālās atstumtības risku; aicina Komisiju un dalībvalstis pievērst lielāku uzmanību lauku apvidu finansēšanai no Reģionālās attīstības fonda un kohēzijas politikas; norāda, ka reģionos palielinās vajadzība pēc augsti kvalificētiem jauniem lauksaimniecības speciālistiem, un aicina dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, tostarp ieviest finanšu stimulus, lai mudinātu jauniešus studēt lauksaimniecības profesijas, kā arī veicināt vecāka gadagājuma cilvēku zināšanu nodošanu jaunākajai paaudzei;
3. aicina Komisiju un dalībvalstis piešķirt budžeta līdzekļus, lai izstrādātu un īstenotu pasākumus dzimumu nevienlīdzības novēršanai; norāda, ka ir ārkārtīgi svarīgi lauku apvidos nodrošināt sievietēm uzņēmējām labvēlīgu vidi, tostarp juridiskas un politiskas nostādnes, lai uzlabotu piekļuvi informācijai, zināšanām un prasmēm, kā arī atvieglot piekļuvi finanšu resursiem, tādējādi radot lauku apvidos vairāk darbvieta;
4. uzsver, ka ir svarīgi finansēt pētniecību un inovāciju lauksaimniecības pārtikas nozarē, izmantojot pamatprogrammas “Apvāršnis Eiropa” budžetu, Eiropas inovācijas partnerības (EIP), izmēģinājuma projektus, sagatavošanas darbības, un ieviest inovatīvas lauksaimniecības tehnoloģijas, kā arī ilgtspējīgas asistētas evolūcijas biotehnoloģijas; atgādina, ka Komisijai jo īpaši ir jāidentificē pasākumi, kas ļautu lauksaimniekiem, tostarp mazajiem, vidējiem un gados jauniem lauksaimniekiem, saņemt neatkarīgu un objektīvu tehnisko palīdzību un atjauninātu informāciju, lai viņi varētu izmantot šādu programmu sniegtās priekšrocības; šajā sakarībā uzsver, ka ir vajadzīgs ģeogrāfisks līdzsvars starp dalībvalstīm attiecībā uz piekļuvi šo programmu līdzekļiem; uzsver, ka ir jānodrošina, lai pētniecības un inovācijas rezultāti tiktu izmantoti lauku saimniecībās; uzsver, ka lauksaimniekiem ir vajadzīgas alternatīvas ķīmiskajiem augu aizsardzības līdzekļiem un sintētiskajiem mēslošanas līdzekļiem un ka šajā nolūkā ir jāpaātrina šādu produktu apstiprināšana un laišana tirgū; aicina Komisiju noskaidrot, kādus finansējuma avotus varētu novirzīt ilgtspējīgu mēslošanas līdzekļu un alternatīvu augu aizsardzības līdzekļu ražošanai, piemēram, EIT paredzētu budžeta pozīciju programmā “Apvāršnis Eiropa”;
5. uzsver sabiedrības virzītas vietējās attīstības iniciatīvu būtisko nozīmi vietējās lauku

ekonomikas uzturēšanā, atjaunošanā un veicināšanā, kā arī nepieciešamību saglabāt pietiekamu finansējuma līmeni iniciatīvai *LEADER*; aicina dalībvalstis pilnībā izmantot iniciatīvas *LEADER* potenciālu;

6. atzinīgi vērtē Savienības centienus paātrināt digitālo pārveidi lauksaimniecībā un lauku apvidos, kam ir izšķiroša nozīme, lai nodrošinātu noturību un apturētu iedzīvotāju skaita samazināšanos šajos apgabalos; norāda, ka joprojām ir svarīgi atbalstīt ieguldījumus modernizācijā un inovācijā, lai lauksaimniecības nozare palīdzētu sasniegt Eiropas zaļā kursa, bioloģiskās daudzveidības stratēģijas un stratēģijas “No lauka līdz galdam” mērķrādītājus; uzsver, ka digitālajai pārveidei lauksaimniecībā ir vajadzīgs lielāks atbalsts, jo īpaši tāpēc, ka lauksaimniecības un pārtikas aprītē iesaistītie saskaras ar aizvien lielāku ietekmi, ko rada Krievijas karš Ukrainā un Covid-19 pandēmija; norāda, ka, neraugoties uz digitalizācijas programmu, neseno Revīzijas palātas ziņojumā ir uzsvērts, ka tādi būtiski šķēršļi kā datu formātu standartizācijas trūkums nozīmē, ka daudzi lauksaimniecības dati joprojām netiek izmantoti efektīvi vai pilnvērtīgi;
7. uzsver, ka trūkst lauku politikas, kuras mērķis būtu izveidot inovācijas ekosistēmu, lai atbalstītu zināšanu radīšanu un tehnoloģiju izplatīšanu; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt pietiekamus ieguldījumus prasmēs un IKT infrastruktūrā, atvieglojot uzņēmēju un MVU piekļuvi un atbalstot vietējās piegādes ķēdes attīstību;
8. uzstāj, ka Savienības budžeta ieņēmumiem, kas gūti no piešķirtajiem ieņēmumiem vai atmaksājumiem saistībā ar iepriekšējos gados notikušiem pārkāpumiem lauksaimniecības jomā, ir jāpaliek minētajā jomā;
9. uzstāj, ka Komisijai nekavējoties ir jānāk klajā ar kopīgiem šķirņu pārveides plāniem, kas paredzēti reģioniem, kurus jau skāruši patogēni, un jādara lauksaimniekiem pieejams attiecīgs finansiālais atbalsts un bezmaksas tehniskā palīdzība; atgādina, ka arī šajā sakarībā pētniecība ir būtiska, lai rastu tehniskus risinājumus, ko var izmantot nolūkā pielāgot mūsu lauksaimniecību klimata pārmaiņām;
10. norāda, ka lauku kopienas un lauksaimniekus, jo īpaši mazos lauksaimniekus un gados jaunos lauksaimniekus, ietekmē to ierobežotās ieguldījumu spējas, kuru galvenais iemesls ir enerģijas cenu paaugstināšanās un gāzes krīze, kas, palielinot izejvielu izmaksas, rada domino efektu;
11. uzstāj, ka ir jāpalielina budžets, ņemot vērā lielās problēmas, ar kurām lauksaimniecības pārtikas nozare saskaras 2022. gadā un turpinās saskarties 2023. gadā, jo īpaši saistībā ar Krievijas nepamatotās un neprovocētās agresijas Ukrainā un Covid-19 pandēmijas pieaugošo ietekmi, kas Savienībā skar arī pārtikas nodrošinājumu un pieejamību cenas ziņā, jo Krievijas karš pret Ukrainu ir būtiski pasliktinājis jau tā grūto un sarežģīto situāciju attiecībā uz piekļuvi izejvielām un to pieejamību cenas ziņā un lielāku spekulāciju lauksaimniecības preču tirgos; atgādina, ka ir vajadzīgas pietiekamas rezerves līdz maksimālajiem apjomiem, lai reaģētu uz neparedzētiem apstākļiem, jo ekonomikas perspektīvā saglabājas nenoteiktība;
12. norāda, ka vairākas lauksaimniecības nozares ir smagi ietekmējis Covid-19 uzliesmojums, Krievijas iebrukums Ukrainā un citas krīzes; atkārtoti norāda, ka tās rada spēcīgas sekas, tostarp enerģijas cenu un lauksaimniecības resursu, piemēram, mēslošanas līdzekļu, cenu pieaugumu, kas apdraud mūsu lauksaimnieku ienākumus;

prasa mērķtiecīgi turpināt un stiprināt līdzekļu palielinājumu attiecīgajās budžeta pozīcijās, kas paredzētas tirgus atbalsta pasākumiem, ņemot vērā arī Āfrikas cūku mēra un putnu gripas negatīvo ietekmi uz Savienības lauksaimniekiem un līdz ar to uz pārtikas piegādes ķēdi; uzsver, ka ir svarīgi palielināt Savienības autonomiju un Ukrainas lauksaimniecības produktu eksporta jaudu, ņemot vērā ieilgušo Ukrainas ostu blokādi; aicina Komisiju palielināt finanšu piešķirumus dalībvalstīm, kuras robežojas ar Ukrainu un kurām ir piekļuve jūrai, lai palielinātu ostās uzglabāšanas jaudu un atbalstītu vietējo infrastruktūru; atzinīgi vērtē arī visus citus Komisijas sniegtos papildu atbalsta veidus lauksaimniekiem, kurus skāris karš Ukrainā, piemēram, tirgus intervences pasākumus, ārkārtas atbalstu no ELFLA, tiešo maksājumu ātrāku izmaksāšanu, kā arī atkāpes no zaļināšanas pienākumiem; pauž cerību, ka, tā kā krīze un Ukrainas kara sekas būs vērojamas arī nākotnē, Komisija būs gatava tādējādi atbalstīt lauksaimniekus arī 2023. gadā;

13. atzinīgi vērtē to, ka Komisija budžeta projektā ir ierosinājusi 2023. gadā jauno lauksaimniecības rezervi izveidot tikai no ELGF pakārtotajiem maksimālajiem apjomiem un ka 2022. gada krīzes rezerves atlikums tiek pārdalīts atpakaļ lauksaimniekiem; uzstāj, ka nevajadzētu izmantot finanšu disciplīnu, lai 2023. gadā aizpildītu jauno lauksaimniecības rezervi;
14. vērs uzmanību uz ekonomikas procesu pakāpenisku globalizāciju, straujo koncentrāciju un integrāciju pārējā tirgus ķēdē, ES ražošanas standartu paaugstināšanu un ieguldījumu koncentrēšanu pilsētu centros un nozarēs ar augstāku atdeves līmeni; norāda, ka šīs parādības saasina ienākumu atšķirības starp lauksaimniecību un pārējo ekonomiku, tāpēc KLP budžeta perspektīvā turpmākajos gados par prioritāti būtu jāizvirza visaugstākā iespējamā lauksaimnieciskās ražošanas rentabilitātes līmeņa saglabāšana un pēc iespējas spēcīgākā lauksaimnieku pozīcija piegādes ķēdēs;
15. atzinīgi vērtē krīzes rezerves izmantošanu, lai finansētu ārkārtas pasākumus Savienības lauksaimniekiem, kurus visvairāk skāris karš Ukrainā; aicina Komisiju sagatavot detalizētu analīzi par to, kā dalībvalstis ir izlietojušas savu krīzes rezerves finansējumu, un izpētīt, vai atbalsts bija paredzēts nozarēm, kuras pašreizējā krīze skāra visvairāk; vienlaikus aicina rūpīgi analizēt šīs intervences ietekmi uz lauksaimniecības nozari un uzsver, ka ir svarīgi piešķirt jaunus resursus, tostarp ārpus KLP, lai stabilizētu situāciju degvielas un neorganisko mēslošanas līdzekļu tirgos; uzsver, ka ir jāspēj ātri atkal mobilizēt krīzes rezervi;
16. uzsver, ka ir rūpīgi jāuzrauga valstu KLP stratēģiskie plāni, lai nodrošinātu, ka tie ir efektīvi un atļauj Savienības lauksaimniecībai, tostarp lauksaimniecības un pārtikas apritei, garantēt efektīvu un stabilu lauku saimniecību darbību, dzīvotspēju un pārtikas nodrošinājumu un mazināt tirgus satricinājumus, ko izraisījis Krievijas iebrukums Ukrainā; atkārtoti norāda, ka Padomei ir jāsauglabā vērienīgs daudzgadu budžets 3. izdevumu kategorijā, ņemot vērā nepieciešamību atbalstīt lauksaimniekus, lai panāktu pārtikas nodrošinājumu;
17. atkārtoti norāda, ka ir jāatbalsta un jāļauj Savienības lauksaimniekiem un lauksaimniecības un pārtikas ražotājiem būt gataviem risināt nākotnes problēmas, vienlaikus aizsargājot savus ienākumus un konkurētspēju, lai dotu viņiem iespēju garantēt pārtikas nodrošinājumu; atgādina, ka Covid-19 pandēmija un Krievijas

iebrukums Ukrainā ir akcentējuši lauksaimniecības stratēģisko nozīmi pārtikas nodrošinājuma garantēšanā; aicina dalībvalstis nodrošināt papildu ārējos piešķirtos ieņēmumus pārtikas nodrošinājuma finansēšanai, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un kohēzijas fondus; aicina Komisiju noteikt pārtikas nodrošinājumu par galveno prioritāti 2023. gada nepiešķirto līdzekļu rezervē; aicina Komisiju mobilizēt īpašus instrumentus, lai piešķirtu papildu līdzekļus *NDICI*;

18. pauž nožēlu par mežu ugunsgrēku straujo pieaugumu Eiropā klimata pārmaiņu dēļ un stingri mudina dalībvalstis stiprināt ugunsgrēku novēršanas pasākumus un uzlabot lauksaimnieku piekļuvi apūdeņošanai, kā arī modernizēt iekārtas saskaņā ar valstu stratēģiskajiem plāniem; turklāt uzskata, ka ir steidzami jāveicina mežu atjaunošana Savienībā;
19. lai gan atzinīgi vērtē Komisijas mērķi samazināt Savienības atkarību no trešo valstu piegādātās enerģijas, tomēr stingri noraida tās priekšlikumu dot dalībvalstīm iespēju ar Atveseļošanas un noturības mehānisma starpniecību izlietot līdz 12,5 % no ELFLA, lai atbalstītu sadaļā “RePowerEU” paredzētās investīcijas; uzskata, ka šāds pārvietojums apdraudētu KLP pamatmērķu sasniegšanu un ka nepieciešamība pārplānot līdzekļus var radīt kavēšanos un nevajadzīgu administratīvo slogu; atgādina, ka KLP nevar izmantot kā sviru visiem jaunajiem Savienības politiskajiem mērķiem un ka tai ir jāturpina pildīt savus uzdevumus attiecībā uz lauksaimniekiem, lai nodrošinātu mūsu pārtikas autonomiju; norāda, ka KLP stratēģisko plānu regula jau ļauj finansēt investīcijas un pasākumus, kas ir līdzīgi iniciatīvā “REPowerEU” ierosinātajiem pasākumiem;
20. uzsver, ka 2023. gads ir pirmais jaunās KLP īstenošanas gads ar jaunu, uz sniegumu balstītu īstenošanas modeli; norāda, ka ir ļoti svarīgi, lai jaunās KLP atbalstam tiktu piešķirts spēcīgs budžets un lai dalībvalstis būtu sagatavotas un tiktu finansiāli atbalstītas nolūkā īstenot šo pāreju uz jaunu sistēmu; uzsver, ka stratēģiskajos plānos ir iekļautas vairākas jaunas prakses un pasākumi, piemēram, jaunas uzlabotas klimatiskās un vidiskās shēmas, kā arī lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi un prakse, kas palīdzēs sasniegt stratēģijā “No lauka līdz galdam” noteiktos mērķus, piemēram, oglekļa saistīgu lauksaimniecību, agromežsaimniecību un paludikultūru; ja vēlamies panākt, lai lauksaimnieki tos plaši izmantotu, viņiem ir jāsaņem arī finansiāls atbalsts;
21. uzsver, ka ir jārod finansējums ārpus KLP, lai sniegtu *ad hoc* atbalstu nozarēm, kuras skar ārēji politiski vai ar veselību saistīti ierobežojumi;
22. uzsver, ka Komisija atzīst klimata pārmaiņas par risku, kas, visticamāk, 2023. gadā ietekmēs humānās palīdzības izdevumus 6. izdevumu kategorijā “Kaimiņattiecības un pasaule”; tomēr pauž nožēlu par to, ka šajā 6. izdevumu kategorijā nav atstāta nekāda rezerve, neraugoties uz to, ka ir vajadzīga elastība, lai reaģētu uz humanitārajām krīzēm, ko var izraisīt klimata pārmaiņas vai kuras var ietekmēt klimata pārmaiņas, kā arī Covid-19, pārtikas cenu inflācijas un Krievijas iebrukuma ietekmi;
23. aicina Komisiju palielināt *NDICI* krīzes mehānisma pozīciju, lai ātrās reaģēšanas pīlāra satvarā izveidotu programmu pārtikas nodrošinājumam globālajos dienvidos.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	29.9.2022
Galīgais balsojums	+: 36 -: 0 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Marc Tarabella, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Eric Andrieu, Marie Dauchy, Ladislav Ilčić, Benoît Lutgen, Cristina Maestre Martín De Almagro, Tilly Metz, Tom Vandenkendelaere
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alessandra Basso, Gianna Gancia, Niclas Herbst, Krzysztof Hetman, Rainer Wieland

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

36	+
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	Alessandra Basso, Marie Dauchy, Gianna Gancia
NI	Dino Giarrusso
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Niclas Herbst, Krzysztof Hetman, Benoît Lutgen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Tom Vandenkendelaere, Rainer Wieland, Juan Ignacio Zoido Álvarez
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Cristina Maestre Martín De Almagro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Marc Tarabella
The Left	Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Bronis Ropė

0	-

4	0
Verts/ALE	Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Sarah Wiener

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas